UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Cavsa Possessionis Et Proprietatis. Titvlvs XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

verſario repetiſti: punitur enim importunitas plus petentium, ſi ſuper petitione ſua duxerint in judicio perſiſtendum: ita, quòd qui re petunt amplius, ſine cauſa, in expenſis adverſario condemnantur. Qui autem plus loco, ad intereſſe tenentur *a*: pro eo quod utilitas adimitur debitoribus, quam haberent ſi ſtatuto loco ſolviſſent. Si verò, à quo amplius *b* tempore petitur, induciæ duplicantur: nec litem excipiet, niſi ei ſolvantur expenſæ. Te quoque dubitare non credimus, quòd cauſa plus petitur cùm aliquid in genere vel ſub alternatione debetur, & rem in ſpecie, vel unum præcisè peti contingit. Re autem ſi x. ſint debita, & xx. petantur. Loco verò, cùm quis non ubi convenit ſolvere, ſed alibi convenitur. Tempore quoque, cùm ante diem vel conditionem petitur quod debetur.

DE CAVSA POSSESSIONIS ET PROPRIETATIS.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Cauſa poſſeſſionis & proprietatis ſub eodem judice terminari debet: nec contra abſentem eſt pronunciandum.

Gregorius *(dux)* *c* *Sicilia.*

SVſceptis *d.* [1 & ſ.] Legali proviſione decretum eſt tam *e* momenti, quàm proprietatis cauſam, ſub uno eodemque judice debere cognoſci *f.* Nec nos contra inauditam partem aliquid poſſumus definire.

[*1 Magnitudinis veſtra epiſtolis contriſtati ſumus, &c. quæ ſunt impreſſa in regiſtro Gregorii.*]

CAP. II.

Si actum eſt poſſeſſorio & petitorio, poteſt judex receptis probationibus ſuper utroq., prius diſcutere probationes ſuper poſſeſſorio, & illud terminare. h. d.

Cœleſtinus III.

AD ultimum interrogati fuimus *g*, ſi judices deputati, ut de poſſeſſione & proprietate cognoſcant, gravibus partium ſumptibus parcere cupientes, de utraque communiter audiant allegationes, pariter & teſtes admittant *h*: deinde prius audiant adteſtationes de poſſeſſione, & pronuncient ſecundùm tenorem illarum, utrùm licitè hoc agatur. Nos autem (cùm hoc ſit in jure civili expreſſum) quòd licitè poſſint fieri reſpondemus.

CAP. III.

Si ſpoliatus poſſeſſorio & petitorio ſimul agens, poſſeſſionem & ſpoliationem probat, ſed non dominium ſeu proprietatem, obtinet in poſſeſſorio, ſed ſuccumbet in petitorio.

Innocentius III. *Archiepiſcopo & canonicis Sutrinis.*

CVm eccleſia Sutrina paſtore *i* vacaret, vos convenientes in unum, & (ſicut moris eſt) Spiritus Sancti gratia invocata, paſtorem unanimiter elegiſtis, petentes ipſius electionem à ſede Apoſtolica confirmari. Verùm clerici conventualium eccleſiarum civitatis ejuſdem, conſequenter ſuam depoſuêre querelam, quòd cùm in Epiſcoporum electionibus ipſi ac prædeceſſores eorum conſueverint intereſſe, vos eis renitentibus, & excluſis ad electionem procedere præſumpſiſtis: quam ob hoc non confirmari, ſed infirmari potius poſtulabant. Partibus ergo apud ſed. Apoſt. conſtitutis, in auditorum præſentia teſtes utrinque producti fuerant: & eorum depoſitionibus publicatis, pars canonicorum per teſtes à ſe introductos intentionem ſuam (quòd ad eos tantùm ſpectaret electio) ſufficienter dicebant *a* eſſe probatam, parte clericorum nihilominus adſerente, quòd per dicta teſtium, quos produxerant, & ipſi adſertionem ſuam, (quòd electioni pontificum intereſſe deberent) plenius probaviſſent: per quæ conſtare dicebant, eos electionibus trium Epiſcoporum (qui eccleſiæ Sutrinæ ultimò & immediatè præfuerant) cum canonicis cathedralis eccleſiæ adfuiſſe vocemque habuiſſe cum aliis eligendi. Nos igitur (quoniam deprehendimus teſtes veſtros in perhibendis teſtimoniis varios extitiſſe, atque adverſus fidem adteſtationis ſuæ coram auditoribus vacillaſſe, & quòd negativam quodammodo adſtruere ſatagebant, probare volentes jus electionis ita *b* ad vos ſpectare, quòd ad adverſarios minimè pertineret: per teſtes verò adverſæ partis fuit ſufficienter oſtenſum, quòd in trium Epiſcoporum electionibus de quibus præmiſſum eſt, clerici præſentes adfuerint, & vocem habuerint eligendi) præmiſſam electionem factam eis contradicentibus & excluſis decrevimus irritandam, clericos ſæpè dictos in eam quaſi poſſeſſionem (quam ante controverſiam motam habuerant) reducentes. Verùm quoniam in quæſtione prædicta quicquid juris utraque pars in electione habebat, deductum in judicium videbatur, cùm jure civili ſit cautum, id venire in judicium, non ſolùm, de quo actum eſt ut veniret, ſed id non venire, de quo nominatim actum eſt ne veniret: & ſecundùm ſtatuta canonica electiones Epiſcoporum ad cathedralium eccleſiarum clericos regulariter pertinere noſcantur, niſi alibi ſecus obtineat de conſuetudine ſpeciali: nec ex eo, *c* quòd clerici antedicti ſe inter eligentes Sutrinos Epiſcopos probaverunt tertiò extitiſſe, jus eligendi propter brevitatem temporis uſque ad præſcriptionem legitimam non producti ſibi adquirere potuerunt, & actore non probante, qui convenitur & ſi nihil præſtiterit, obtinebit: ab eorum impetitione ſuper electionibus faciendis vos duximus abſolvendos, ſæpedictis eccleſiarum clericis ſuper hoc perpetuum ſilentium imponentes.

CAP. IV.

Idem dicit quo ad intellectum, quod decretalis ſuprà proxima.

Idem *canonicis de Bethlehem.*

CVm ſuper *d* electione Bethlehemiten. eccleſiæ inter R. Subdiaconum noſtrum, & P. canonicum ſepulchri dominici quæſtio verteretur: utroque ſe pro electo gerente: cùm præfatus Subdiaconus à Patriarcha Hieroſolymitan. fuerit confirmatus [1 & ſ.] Eum *e* qui ſe probaverat per ſecularem potentiam ſpoliatum, reſtituendum decrevimus, juſtitia mediante. Verùm quoniam tam poſſeſſorium, quàm petitorium deductum fuerat in judicium, & tam reſtitutionis, quàm electionis quæſtio plenius agitata, & conſtitit nobis electionem utriuſque minus canonicam extitiſſe (cùm judex, de qua re cognoverit, pronunciare *f* debeat) utramq; duximus ſententialiter irritandam. *g*

[*1 Alter verò favorem Regium obtineret, eis dil. f. p. Baſilicæ 12. Apoſtolorum I. titul. S. Stephani in monte Celio*

a *Vid. l. 1. ff. de eo quod certo loc.* b *plus.* c *alit. Felix Gregor. 2. Regiſtro ind. 2. epiſtol. 98. ſive 100.* d *capit. 1. eod. tit. in 1. compil.* e *al. momentanea poſſeſſionis ſed in regiſtr. Greg. eſt momenti.* f *Vid. l. 1. & per totum tit. ff. de qui. re. ad eundem judic. eatur.* g *c. un. eod. ti. in 2. comp.* h *accipiant.* i *3. 1. in eod. tit. in 3. compil.*

a *Dicebat.* b *alit. ita quidem.* c *Hujus periodi ſenſus: Clerici conventualium eccleſiarum quamvis tribus Epiſcoporum electionibus interfuerint, non tamen acquiſiverunt jus eligendi, quoniam nondum legitimo tempore id jus præſcripſerant.* d *C. 2. eod. tit. in 3. comp.* e *al. Et quia ſe probaverat. al. ita, cum, quia ſe probavit.* f *In Cod. Barb. de ea pronunciare, &c.* g *Reliqua pars hujus c. eſt infrà de confeſſis. c. 2.*

Presbyterum & G.S. Mariæ in porticu diac. card. dedimus auditores. In quorum præſentia receptis utrinq; teſtibus, & eorum depoſitionibus publicatis, quæ hincinde allegata fuerunt, nobis & fratribus noſtris retulerunt fideliter & prudenter. Nos verò tam per relationes Cardinalium, quàm per geſta de cauſa meritis ſufficienter inſtructi communicato fratrum noſtrorum conſilio jamdictum ſub. R.]

CAP. V.

Qui agit de proprietate, ante concluſionem cauſæ poſſeſſorio adipiſcendæ vel recuperandæ agere poteſt: poſt concluſionem verò, & ante ſententiam hoc non poteſt, niſi juſta cauſa ſubſit.

Idem *Epiſcopo Novenien.* a

PAſtoralis *b* officii: [1 & ĩ.] Sanè (ſicut intimaſti) contingit aliquando, ut cùm is, qui ſe aſſerit ſpoliatum, ſuum trahit ſpoliatorem in cauſam, inter ipſa juris auſpicia requiſitus, quo malit experiri judicio, litem proprietatis ingreditur, de illata ſibi violentia nullam faciens mentionem: cùm autem fuerit in cauſa proceſſum, novum judicium ſuper poſſeſſorio nititur inchoare: [2 & ĩ.] Conſultationi tuæ taliter reſpondebimus, quòd poſſeſſorio quidem judicio, quod de recuperanda, ſeu adipiſcenda poſſeſſione proponitur, antequam renunciatum ſit, aut concluſum in proprietatis judicio primitus inſtituto, agi poteſt ab eo, qui rem cœperit vindicare. Cùm legali ſit proviſione ſtatutum, eum qui fundum vindicaverit ab eo, cum quo interdicto unde vi potuit experiri, pendente judicio inderdictum poſſe nihilominus intentare. Aliis poſſeſſoriis judiciis in ſuo robore duraturis, quæ vindicationem dominii, ſui natura præcedunt. Si verò renunciatum fuerit vel concluſum, ut jam poſſit cauſa proprietatis definitivæ ſententiæ calculo terminari: (Ne lites litibus inculcentur, & via poſſit fraudibus aperiri) cauſa non deciſa, poſſeſſorio non erit utendum. Niſi judex, qui de cauſa cognoſcit, hoc ipſum ex juſta cauſa viderit expedire. *c* Puta cùm ex perſpicuis indiciis facilè arguitur iniquitas invaſoris, & ſpoliato caſu ſeu malitia probandi dominium ſubtraxerit facultatem. His igitur & aliis cauſis inſpectis (quæ continent æquitatem, aut juſtè moverint animum judicantis) poſtquàm etiam concluſum fuerit, poſſe agi poſſeſſorio judicio non negamus.

[1 *Debitum ſolicita mente proſequeris, cùm juſtitia & zelo ſuccenſus ſuper dubiis juris articulis per ap.ſe.oraculum, à qua tua pendet jurisdictionis auctoritas, reſponſum humiliter expetis & devotus expectas, ne fortè nova oppoſitionum varietas aut juris expoſitio varia novitate diſtincta, non juris effectum pariat, ſed juſtitiæ defectum potius inducat.*

[2 *Quòd non videtur poſſeſſorio renunciare judicio, qui rem cœperit vindicare. Ex adverſo reſiſtitur, qui dum querelam proprietatis ſponte propoſuit, præjudicium ſibi fecit in quæſtione poſſeſſionis, quæ ſecundum ordinem juris prius proponi potuit & debuit terminari: quid igitur in his ſtatuendum ſit, tua f.requiſivit. Nos autem.]*

CAP. VI.

Si petitorio & poſſeſſorio ſimul eſt actum, una ſententia terminatur, & præmittitur poſſeſſorium in terminando: ſed in exequendo prævalet petitorium.

Idem *Epiſcopo & officiali ſancti Andreæ.*

CVm dilectus: *d* & infrà. Ad quartum breviter reſpondemus, quòd cùm ſuper poſſeſſorio & petitorio ſimul eſt actum: utrumque una ſententia debet terminari *e*. Sed licet in pronunciatione ſit poſſeſſio præmittenda, in executione tamen debet proprietas prævalere.

a *Novionenſi.* b *Ca.3.eod.tit.in 3.compilat.* c *Vide l. dolum. cum gloſſ.1.& not.C.de dona.* d *Ca.4.eod.tit.in 3.comp.* e *Vide l.etiam.ff.de minor.per Bart.*

CAP. VII.

Adjudicatur illi beneficium, qui probavit collatorem fuiſſe in poſſeſſione conferendi collationis tempore: per hoc tamen non prohibetur ſuccumbens agere de proprietate juris conferendi [illegible] *collatore, hoc vult tota litera.*

Idem *Veronen. Epiſcopo.*

CVm olim *a* quæſtio, quæ inter Archidiaconum ex una parte, & Archipresbyterum & canonicos [illegible] centinæ eccleſiæ ex altera: & infrà. Quoniam [illegible] teſtationes nobis conſtitit evidenter, quod ab Epiſcopo Vincen. archidiaconatus ipſe ſine reclamatione [illegible] nonicorum, duobus Archidiac. continuè (qui ante [illegible] extiterant) fuerat adſignatus: & quia canonici [illegible] indies recuſare minimè debuerunt, cùm cauſa [illegible] judicibus fuiſſet delegata, de utriuſque partis procuratorum adſenſu, prædictum archidiaconatum eidem per definitivam ſententiam adjudicare curavimus: canonicis Vincen. perpetuum ſilentium imponentes: Reſervantes tamen eis quæſtione proprietatis ſuper collatione archidiaconatus ipſius: ſi fortè ſuper hoc contendere voluerint adverſus Epiſcopum Vincen. cùm res inter alios acta, non debet eis præjudicium generare.

CAP. VIII.

Si petens rem ex una cauſa ſuccumbit, ex alia cauſa petere poterit. hoc dicit, quò ad literam. Vel ſic: Petenti rem [illegible] *poſſeſſionem probare non ſufficit. hoc. dicit, quò ad titulum.*

Honorius III. *Abbati S. Cypriani Torcel. diœceſis, & S. Mariæ novæ de Venetiis.*

IN cauſa, quæ inter Patriarcham Granden. ex una parte, & Abbatem & conventum monaſterii ſancti Georgii de Veneriis, ſuper ſubjectione ipſius monaſterii, ex altera vertebatur: invenimus pro eodem Patriarcha probatum, quòd inter alia Abbas quandoque ivit ad [illegible] nodum l.ſo. Venetorum ei per plures annos exolvens [illegible] [1 *& infrà.*] Ad hæc cùm de præmiſſis l.ſo. quos [illegible] ſubjectionis indicium, à Patriarcha ſit actum per ſententiam definitivam, quam ſuper hoc contrariam [illegible] vit: ei non adimimus (ſi alio jure de ipſis experiri [illegible] rit) poteſtatem.

[1 *Probatum verò pro Epiſcopo invenitur, quòd* [illegible] *naſterii confirmavit Abbates, qui eidem obedientiam &* [illegible] *tiam impenderent. Abbates etiam ejuſdem monaſterii* [illegible] *dum veniebant Epiſcopi, & idem ad exequias* [illegible] *tur proceſſionaliter cum ſolennitate prædicta, at ſimiliter* [illegible] *in feſto beati Georgii procurationem recipiebat ibidem,* [illegible] *barcha ſua in feſto purificationis B. virginis conducebat.* [illegible] *autem in his primò poſſeſſorio egerint Patriarcha & Epiſcopus* [illegible] *morati, nos eos ad poſſeſſionem vel quaſi reſtituimus* [illegible] *quia hincinde petitorio nihilominus actum fuit, & utrique* [illegible] *tum jus ſuum videretur in judicium deduxiſſe.* [illegible] *n. privilegiis monaſterium ipſum de* [illegible] *liberum* [illegible] *mus, & immediatè ad Rom. eccleſ. pertinere.* [illegible] *quæ jurisdictionem & ſubjectionem reſpiciunt ab impetitione* [illegible] *rium Patriarchæ & Epiſcopi abſolventes, non obſtantibus* [illegible] *ea prædicta probata: cùm non docuerint ſe tanto tempore* [illegible] *cepiſſe, quòd per hoc libertatis privilegiis fuerit derogatum,* [illegible] *mus tamen Epiſcopo ſupradicto quæ ſibi circa* [illegible] *ctum, ordinationes clericorum, & quædam alia quæ in* [illegible] *privilegiis ſpecialiter reſervantur.*

a *Omiſſis multis intellectibus hujus cap. de quibus* [illegible] *hoc loco, hic mihi videtur ſatis aptus, quamvis Archidiaconus* [illegible] *Epiſcopum eſſet electus.* b *l. cum quid. D. ſi cer. peta.*